

ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ὁ ἀείμνηστος Σπυρίδων Λάμπρος εἶχεν ἀντιγράψει ἐκ τοῦ Cod. Vatic. Palat. Græc. 367 λίαν ἐνδιαφέροντα λαμβικὰ ποιήματα, ἅτινα ἐξεδόθησαν ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι 16 (1922) σ. 39-59, εἰς ἃ καὶ ἐδημοσιεύσαμεν οὐκ ὀλίγας παρατηρήσεις¹.

Μετὰ τὴν δημοσίευσιν ταύτην ὁ ἐν Ῥώμῃ διαπρεπὴς καθηγητὴς S. G. Mercati ἀντέβαλεν ἐκ νέου τὸν εἰρημένον κώδικα, τὰς δὲ παρατηρήσεις αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ περιοδικῷ Studi Bizantini 2 (1927) σ. 276-292.

Ἡ ἐργασία αὕτη παρέχει μοι τὴν εὐκαιρίαν νὰ προβῶ εἰς νεωτέρας εἰς τὰ ποιήματα ταῦτα παρατηρήσεις καὶ νὰ ὑποστηρίξω διὰ νέων ἐπιχειρημάτων παλαιότερας μου διορθώσεις, ὧν πολλαὶ καὶ ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ τῆς νεωτέρας ἀντιβολῆς: πβ. σ. 40, 4-7 (*οὐ χρυσός*), 43, 1 (*ῥύψιν*), 43, 19 (*ἀπορρῦ-ψαι*), 46, 12 (*συνιστῶ*).

Ἐν σελ. 40,4 κατὰ τὸν Mercati ὁ κώδιξ παρέχει: ἀντάξιόν σοι δῶρον οὐ γένοιτό τι.

Ὁ Σ. Λάμπρος ἀναγινώσκει *γένειτό σοι* ἀλλὰ νομίζομεν, ὅτι τὸ *γένειτό* τι δύναται νὰ ἔχη ὀρθῶς.

Ἐν σελ. 41,1 κατὰ τὸν Βατικανὸν κώδικα κεῖται: *εἰ τὴν κρίσιν βούλει ὁ βαίνειν εὐθέτως*. Ἐπειδὴ ὁμως τὸ *εὐθέτως* οὐδένα παρέχει νοῦν, διὰ τοῦτο ἠναγκάσθημεν νὰ διορθώσωμεν ὧδε: *εἰ τὴν κρίσιν βούλοιο βαίνειν εὐθέως*.

Ὁ Mercati δὲν συμφωνεῖ, διότι φρονεῖ, ὅτι τὸ *εὐθέως* σημαίνει μόνον *statim, confestim*. Ἀλλὰ νομίζομεν, ὅτι τὸ ἐπίρρημα δύναται νὰ ἔχη πάσας τὰς σημασίας τοῦ ἐπιθέτου, ἐξ οὗ παράγεται· πῶς δὲ νοοῦμεν τὸ *εὐθέως*, εἴπομεν ἐν Ν. Ἑλληνομ. 1924, σ. 292. Μόνον κατὰ σύμπτωσιν δὲν παρεδόθη ἡ σημασία αὕτη τοῦ *εὐθέως*.

Σελ. 42, 28 *πλὴν γὰρ οὐδείς ἐστιν ἐξωθεν ῥύπου*: γράφει: *πλὴν γὰρ* (σοῦ) οὐδείς — ῥύπου.

Οὕτως ἐρμηνεύεται ἄριστα ἡ ἔκπτωσις τῆς ἀντωνυμίας σοῦ (σοῦ οὐδείς).

Σελ. 43,3 *σῶσαι γὰρ ἤλθε κόσμον, οὐ κρίναι Λόγος*.

Οὕτως ἐξέδωκεν ὁ Σ. Λάμπρος· κατὰ τὸν Mercati ὁμως ἤλθ καὶ λόγ

¹ Πβ. Νέον Ἑλληνομνήμονα τόμ. 18 (1924) σ. 292 κέξ. καὶ 19 (1925) σ. 222 κέξ. Εἰς τὰ αὐτὰ ποιήματα ἐδημοσίευσαν παρατηρήσεις οἱ Σ. Μενάρδος, Νέος Ἑλληνομνήμων 16 (1922) σ. 458 κέξ. καὶ Χ. Χαριτωνίδης, Νέος Ἑλληνομνήμων 19 (1925) σ. 68 κέξ.

κεῖται ἐν τῷ κώδικι· γράφει λοιπόν: σῶσαι γὰρ ἤλθ<ες> κόσμον, οὐ κρῖναι, Λόγ<ε>· πβ. δύο στίχους ἀνωτέρω (σ. 43, 1) σφῆζις... Χριστέ μου¹.

¹ Ἐν σ. 44, 5-7 κεῖται παρὰ Σ. Λάμπρω:

Ψηῆς μὲν ἄλλοις, ἀλλ' ἐμοὶ λᾶ τυγχάνεις·
Ψηῆς ἐκλήθης ὡς λαλῶν πρὸς ψωμίον,
εἴτε πρὸς ὄστουν, εἴτε καὶ βραχὺ κρέας.

Γραπτέον ἴσως ἐν στίχ. 5 Ψηῆς... Λᾶ<ς> τυγχάνεις. Ὑποθέτω δηλαδή, ὅτι πρόκειται περὶ λογοπαιγνίου· ἐν τῷ Ψηῆς ὁ ποιητὴς διαβλέπει διήθεν τὴν λέξιν λαλῶ (πβ. Λᾶς!). Διατί Λᾶς (= λίθος) καλεῖται ὁ κύων, δὲν φαίνεται.

Σελ. 44,9 ἔκκλιον ὡς πόρρωθεν τῶν Κύρου Κυρίου.

Οὕτως ἐξέδωκεν ὁ Σ. Λάμπρος τὴν παρατήρησίν μου περὶ τοῦ στίχου τούτου (πβ. Ν. Ἑλληνομν. 1924, σ. 292) ἐπανάλαβεν J. Sajdak, Byzantion 6(1931) σ. 347. Ἐν τῷ κώδικι ὅμως κατὰ τὸν Mercati κεῖται: «ἔκκλιον ὡς πόρρωθεν τῶν (protius quam τοῦ) Κύρου, κύων.

Γράφει: ἔκκλιον ὡς πόρρωθε[ν]² τῶν Κύρου, κύων.

Τὰ Κύρου ἦσαν μονὴ καὶ συνοικία ἐν Κωνσταντινουπόλει· πβ. προχείρως J. Sajdak ἔνθ' ἀνωτ. σ. 347.

Σελ. 46, 10 ὀδα. Δὲν δυνάμεθα νὰ συμφωνήσωμεν μετὰ τοῦ Mercati γράφοντας ἴδα.

¹ Ἐν σελ. 55,9 ὁ κώδιξ παρέχει: τὴν ποράγραν τε μαρμαρυγαῖς ἡλίκη.

² Ἡμεῖς ἐν Ν. Ἑλληνομν. 1924, σ. 293 διωρθώσαμεν: τὴν τυράγραν τε μαρμαρυγαῖς ἡλίον.

Τὸ μαρμαρυγαῖς ἡλίον παρέχει κάλλιστον νοῦν διότι ἡ πρώτη σημασία τῆς λ. μαρμαρυγή εἶναι λάμψις, ἀκτινοβολία, splendor, splendor vidrans, fulgor (Ἑρρῖκ. Στέφαν.)· πβ. Ἰπποκράτ. σ. 1277, 51 διέλαμπον ἀπτήης οἱ τῶν ὀμμάτων κύκλοι καθαρὸν τι φῶς, οἷον ἀστέρων μαρμαρυγὰς δοκέειν.

³ Ὡστε οὐχὶ ὀρθῶς ἀπορρίπτει τὴν διόρθωσίν μου ὁ Mercati (ma poichè non par ben applicata al sole la μαρμαρυγή).

⁴ Ἐν σελ. 56, 23 ἔγραψα: ὡς ἀπορρῖτα[σα]ι. Τὴν διόρθωσιν δέχεται καὶ ἐπαινεῖ ὁ Mercati (ottimma emendazione del Chatzis).

6. 1. 32.

ANTONIO X. HATZIS

¹ Ἐν Ν. Ἑλληνομν. 1925, σ. 223 εἶχον διορθώσει: σῶσαι γὰρ ἤλθες κόσμον, οὐ κρῖναι, Λόγος (κλητ.).

² Οὕτω διορθοῖ, χάριν τοῦ μέτρου, ὁ Mercati.